

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือ เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมในสภาพการณ์แก๊ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบทภาคกลางและเพื่อเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมในสภาพการณ์แก๊ปัญหาของแม่และเด็กเล็ก ตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยแม่และเด็กเล็ก อายุระหว่าง 2 ปี 3 เดือน ถึง 3 ปี 5 เดือน จำนวน 96 คู่ ซึ่งคัดเลือกมาจากชนบทในภาคกลาง 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง และจังหวัดราชบุรี การเก็บข้อมูลกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมเท่ากันโดยพิจารณาจากเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. กล่องพลาสติกใสรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 7 x 9 x 4 ซม.
2. สิ่งล่อใจเด็กประเภทลูกอม ทอฟฟี่ และของเล่น ซึ่งจัดใส่ในกล่องพลาสติกที่เตรียมไว้ในการทดลองแต่ละครั้ง
3. สกอตเทปใส ซึ่งใช้พันรอบฝากล่องให้ปิดแน่น
4. แบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ใช้บันทึกพฤติกรรมของแม่และส่วนที่ใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก

5. นาฬิกาจับเวลา

6. ตารางวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วยพฤติกรรมของแม่ 8 ลักษณะ และพฤติกรรมของเด็ก 8 ลักษณะ (ดูในภาคผนวก ข.)

วิธีดำเนินการทดลอง

สร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้น โดยใช้ขนมและของเด็กเล่นเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะแก้ปัญหา บรรจุนมและของเด็กเล่นลงในกล่องพลาสติกที่จุกไว้ ปิดฝากล่องและพันรอบฝากล่องด้วยสกอตเทปใส 3 รอบ เพื่อให้ปิดแน่น เด็กจะต้องใช้เวลาและความพยายามในการแกะ จึงจะเปิดกล่องออกได้ เมื่อปิดฝากล่องและพันด้วยสกอตเทปเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงยื่นกล่องให้แม่ และบอกกับแม่ของเด็กว่า "แม่จะทำอย่างไรก็ได้ ให้เด็กเปิดฝากล่องออก และเอาขนมกับของเด็กเล่นไปได้"

ผู้วิจัยเริ่มจับเวลาเมื่อแม่รับกล่องไป สังเกตและบันทึกพฤติกรรมทั้งทางวาจาและท่าทางลงในแบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรม เมื่อมีการเปิดฝากล่องได้แล้ว หรือเมื่อเด็กไม่สนใจหรือไม่ยอมทำเลยตลอดเวลา 15 นาที จะถือว่าหมดระยะเวลาของสภาพการณ์ปัญหาที่จัดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่ของพฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็ก ทั้งทางวาจาและท่าทาง ลงในตารางวิเคราะห์ข้อมูล
2. เปลี่ยนความถี่ของพฤติกรรมแต่ละด้าน เป็นคะแนนตามเกณฑ์ในการให้คะแนนจากตารางวิเคราะห์ข้อมูล
3. นำคะแนนของพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กมาคำนวณเป็นค่าร้อยละ และเปรียบเทียบไว้ในตารางที่ 2
4. หาความแตกต่างของพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็ก เมื่อเปรียบเทียบกันตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยใช้ t -test

ผลการวิจัย

1. ในการศึกษาลักษณะพฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบทภาคกลาง ผลปรากฏว่า มีพฤติกรรมของแม่และเด็กเกิดขึ้นหลายลักษณะดังปรากฏในตารางวิเคราะห์ข้อมูล และพฤติกรรมของแม่ที่ปรากฏเด่นชัดในทุกกลุ่มคือ พฤติกรรมการรบกวนมีค่าร้อยละ 12.7 การแย่งมาทำเองมีค่าร้อยละ 11.7 การแนะนำการสอนมีค่าร้อยละ 9.2 และการยอมรับ ชมเชย ให้กำลังใจ มีค่าร้อยละ 8.9 ส่วนพฤติกรรมของแม่ที่แสดงออกน้อยได้แก่ พฤติกรรมการออกคำสั่ง มีค่าร้อยละ .03 และการตีเตือน คำว่าทำโทษ มีค่าร้อยละ 0.1 สำหรับพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมากที่สุดในแต่ละกลุ่มคือ พฤติกรรมการทำงานด้วยตนเองมีค่าร้อยละ 42 ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกน้อยที่สุดได้แก่ พฤติกรรมการแสดงความผูกพันมีค่าร้อยละ 0.06

2. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่า

2.1 ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมของแม่และเด็กระหว่างเพศหญิงและเพศชายพบว่า แม่มีพฤติกรรมการชักชวนเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเด็กหญิงมีพฤติกรรมการแสดงความผูกพันมากกว่าเด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของแม่และเด็กไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย

2.2 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กระหว่างลูกคนโตกับลูกคนรอง พบว่าแม่มีพฤติกรรมการชักชวนลูกคนรองมากกว่าลูกคนโตอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของแม่และเด็กไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างลูกคนโตกับลูกคนรอง

2.3 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กระหว่างกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกับกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมของแม่และเด็กกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกับกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่และเด็กครั้งต่อไป ควรสนใจและทำการศึกษาคือ ตัวแปรเกี่ยวกับลำดับที่การเกิด เพราะข้อมูลเกี่ยวกับค่านี้นี้ยังมีน้อย และผลการวิจัยในครั้งนี้ก็ขัดกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงควรศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรค่านี้นี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อนำผลที่ได้มาสรุปอ้างอิง และเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป
2. ควรทำการสังเกตพฤติกรรมของแม่และเด็กจากสภาพการณ์ที่กำหนดขึ้นในห้องทดลอง เพื่อสามารถควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง
3. ควรทำการสังเกตพฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กโดยไม่ให้แม่และเด็กรู้ตัว และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลจากการสังเกตโดยที่แม่และเด็กรู้ตัวจากการวิจัยนี้ เพื่อทดสอบว่าการรู้ตัวของแม่และเด็กจะมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกหรือไม่
4. ควรทำการสังเกตพฤติกรรมของแม่และเด็กในสภาพการณ์อื่น ๆ นอกเหนือไปจากสภาพการณ์แก้ปัญหาจากการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมของแม่และเด็กในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน และเพื่อทดสอบว่าสภาพการณ์ที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้พฤติกรรมของแม่และเด็กแตกต่างกันหรือไม่